

Udruga TOMS već 28 godina skrbi o pravima osoba s invaliditetom: I najmanja promjena u društvu za nas je velika motivacija

Iscrpnji razgovor s članovima TOMS-a. Ljudima kojima se uistinu možete diviti.

Autor: TEA BAŠIĆ / Foto: Udruga TOMS - 31. kolovoza 2017.

Udruga tjelesnih invalida TOMS djeluje od 1988. godine na području Trogira. No ono ne djeluju samo lokalno. Ova udruga broji preko 280 članova i svojim svakodnevnim aktivnostima potpomažu osobe s invaliditetom, štiti njihova prava, te potječe promjene koje su nužne u našem društvu.

Evo iscrpnog razgovora s članovima TOMS-a. Ljudima kojima se uistinu možete diviti.

Udruga TOMS osnovana je 1988. godine. Koliko sada brojite članova i zaposlenika?

– Udruga tjelesnih invalida TOMS djeluje već 28 godina i aktivno daje potporu osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji na području grada Trogira i okolnih općina Marina, Seget i Okrug. Danas Udruga broji preko 280 članova i zapošljava 33 djelatnika.

Svojim aktivnostima nastojimo premostiti jaz između stvarnih potreba i trenutnog posve neodgovarajućeg stanja unutar socijalnog sektora. Smatramo da provedbom svojih projekata činimo dosta na promicanju i zaštiti prava osoba s invaliditetom ali i da potičemo promjene u lokalnoj zajednici u vidu promjene stavova opće populacije prema invalidnim osobama. Odnos prema osobama s teškoćama se, istina polako, mijenja u korist humanijeg i tolerantnijeg društva.

Koje biste svoje poteze ili projekte posebice naglasili kroz ove godine?

– Imajući u vidu da se potrebe osoba s invaliditetom mijenjaju zajedno s promjenama uvjeta života, Udruga kontinuirano uvodi nove tipove socijalnih usluga prilagođene potrebama svojih članova. Brojni su projekti koje je Udruga realizirala proteklih godina. Neki od najznačajnijih koji i danas žive su:

1. Osobni asistent – osigurava uslugu osobne asistencije za 23 osobe s najtežim stupnjem i vrstom invaliditeta kao i osobe s intelektualnim teškoćama i time unaprjeđuje kvalitetu njihovog života, povećava socijalnu uključenost i prevenira institucionalizaciju.

2. Poludnevni boravak za djecu s teškoćama u razvoju koji uključuje i usluge psihosocijalne rehabilitacije (logoped, rehabilitator, psiholog i fizioterapeut) te uslugu prijevoza za preko 50 djece sa šireg trogirskog područja

3. Projekt Uključimo se! namijenjen osobama starije životne dobi, a odnosi se na organiziranje dnevnih aktivnosti koje su prilagođene potrebama i interesima starijih osoba koji žive na širem trogirskom području

4. Projekt Pomoćnik u nastavi – Udruga kontinuirano zapošljava osobe koja pružaju pomoć učenicima s posebnim potrebama ili teškoćama u razvoju u osnovnoj školi

5. Projekt Terapijsko jahanje za djecu s teškoćama i osobe s invaliditetom koji se provodi gotovo isključivo zahvaljujući entuzijazmu i angažmanu naših volontera

Koliko imate pomoći od gradskih i županijskih vlasti?

– Iako javni sektor i neprofitni sektor imaju različite uloge i odgovornosti u rješavanju problema i razvoju zajednice u cjelini, poticanje suradnje između organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti u planiranju i pružanju socijalnih usluga je od velikog značaja. Udruga ima dobru suradnju s Gradom Trogirom, općinama Marina, Seget i Okrug kao i sa Splitsko-dalmatinskom županijom koji i sufinanciraju neke naše projekte. Međutim, treba reći da su potrebe velike, a proračunska sredstva ograničena. Iako je država na udruge osoba sa invaliditetom prebacila dio socijalnih usluga, nikada nije uređila nihovo sustavno

Udruga se uglavnom financira preko natječaja/projekata (dobrim dijelom projekata koji se financiraju iz sredstava europskih fondova). Međutim princip financiranja preko natječaja je transparentan i kvalitetan, ali nije dostatan za kontinuirano i dugoročno osiguranje usluga.

Ono što frustrira je činjenica da se aktivnosti koje smo potakli i provodili nakon isteka

financiranja ponekad pretvore u neodržive inicijative.

Važno je osigurati održivost kvalitetnih i učinkovitih programa organizacija civilnog društva

kroz kontinuirano financiranje, te bolju koordinaciju s institucijama i ujedinjavanje njihovih resursa

Što je nužno mijenjati u cijeloj državi kako bi se osobama s invaliditetom olakšao život?

– U našoj državi veliki broj problema vezan uz potrebe osoba s invaliditetom jeste zakonski riješen. Međutim, provedba zakonskih propisa, vezana je raznim pravilnicima, koji se stalno mijenjaju tako da je invalidnim osobama, kao i ostalim kategorijama osobama sa posebnim potrebama često nemoguće saznati koja im sve prava temeljem Rješenja o invalidnosti pripadaju. Zašto: Zato što iz jednog Rješenja proizilazi novo pravo koje se stječe donošenjem novog rješenja kojim se to novo pravo ostvaruje (npr. pravo na beneficirani radni staž), a na to vas nitko ne uputi niti ukaže na način ostvarivanja.

Nedostatak jedne šire educiranosti službenih osoba na osnovnim razinama je jedan velik problem, jer po mojem mišljenju to jednostavno spada u područje opisa radnog mjesta.

Iako pozitivnih pomaka ima, također, svijest i razumijevanje naših građana, svodi se na rješavanje vlastitog straha od nepozatog: "Bolje da ne znam". Često se ne znamo postaviti prema osobama s invaliditetom, bojimo se da će naša pitanja možda biti pogrešno protumačena, lakše nam je odvratiti pogled negdje u prazno... Pokušajmo nadići vlastite strahove, postavimo pitanje: kako bih ja željela da se netko drugi ophodi prema meni u toj situaciji, samo budimo otvoreni umom i srcem, ruke će se same naći.

U svakoj našoj odgojno obrazovnoj ustanovi, postoji sigurno jedan cijeli razred učenika sa bilo kojom vrstom posebnih potreba, no spoznaja o njihovim potrebama, na nivou škola nije na visokom nivou. Također nedostaje educiranosti,...Školski programi također se trebaju prilagoditi djeci s posebnim potrebama, jer se djeca ne žele izdvajati od druge djece, žele biti ista kao i njihovi prijatelji iz razreda, ne žele da ih se sažaljeva, žele raditi sve što i drugi i zato im sustav obrazovanja to treba i omogućiti.

Je li konkretno Trogir građevinski orientiran prema osobama s invaliditetom? Imate li problema, kao recimo u Splitu da ne možete pristupiti glavnim gradskim institucijama jer nemaju poseban prilaz za invalide?

– Problem pristupačnosti je nešto što je uvijek aktualno...I u Trogiru postoje problemi oko pristupačnosti javnim objektima i gradskim institucijama za osobe s invaliditetom.

Ne postoji nijedan javni WC prilagođen osobama s invaliditetom; iako je Trogir turistički grad pojedini kulturni spomenici i sakralni objekti također nemaju riješenu pristupačnost...

Naš grad Trogir teško može zbog svoje stare gradske jezgre biti pristupačan osobama sa invaliditetom, sve javne službe nalaze se u užem gradskom centru, a ako se ukine ispostava mirovinskog osiguranja u Gradu, koja i sada radi samo dva dana tjedno, smatram to jednim velikim nedostatkom i obeshrabrvanjem brojnih korisnika javnih službi. No i grad Split ima službu za vještačenje, HZMO Područna služba u Splitu, koja se nalazi na Dražancu, do koje vas vodi 11 stepenica sa jedne i druge strane i pitanje glasi: Kako? Kako invalidna osoba može preko tih skala?

Dostupnost i pristupačnost javnih prostora, objekata, usluga i informacija je osnovni preduvjet za socijalno uključivanje osoba s invaliditetom ali na tome treba još puno raditi.

Koliko ste do sada svojih inicijativa uspjeli uvrstiti u Zakon? Ima li vlast sluga za Vašebprobleme?

– Udruga je član HSUTI-ja (Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida) i SOIH-a (Savez osoba s invaliditetom Hrvatske) te je preko ovih krovnih institucija, zapravo, radila na poticanju javnih politika od interesa za osobe s invaliditetom. Također, redovito sudjelujemo na sastancima s pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom kao i na drugim javnim savjetovanjima koja se odnose na izmjene i dopune propisa, preporuke i upozorenja. Dosta je bilo pozitivnih promjena pod utjecajem ovih zajedničkih inicijativa ali uvijek ima prostora za nove akcije. Upravo je aktualna Inicijativa za pristupačno vještačenje u Splitu kojom se ide prema nadležnim tijelima da se prostorije Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom, Područni ured Split, premjeste na prikladnu lokaciju.

Za koje ste se osnovne ciljeve uspjeli izboriti kroz protekle godine?

-Udruga TOMS bori se, svakodnevno, za osiguravanje jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom u svim segmentima društva. Naši članovi su individue koje imaju svoju posebnu životnu priču, a u skladu s tim i potrebe. Nastojimo da se osobe sa invaliditetom ne promatra samo kao dio statistike ili kroz prizmu određenih kvota koje se trebaju zadovoljiti. Smatramo da u tome i uspijevamo, ali puno je još posla i potrebnih promjena pred nama. Potrebe su velike, sam sustav je spor, a administracija s kojom se svakodnevno borimo zasigurno ne pomaže u stavljanju korisnika i njegovih potreba u prvi plan.

Udruga TOMS nastoji zaštititi i promicati prava ranjivih kategorija društva. Proteklih godina osigurali smo uvjete za pružanje izvaninstitucionalnih oblika skrbi na lokalnoj razini. Održivost projekta se uvijek nameće kao veliki problem te i u to smislu Udruga zastupa i traži podršku, posebice u lokalnoj zajednici. Osigurali smo niz psihosocijalnih usluga, koje su bile nedostupne , za naše korisnike u lokalnoj zajednici. Iako smo svjesni da pokrivamo samo mali dio potreba i najmanja promjena koju vidimo u društvu za nas je velika motivacija te se i dalje borimo za ostvarenje konkretnih promjena.

Socijalna uključenost te potpuna integracija osoba sa invaliditetom u političkom, javnom, gospodarskom i kulturnom životu, u procesu odgoja i obrazovanja, zapošljavanja, te u zdravstvu, rehabilitaciji i socijalnoj zaštiti područja su kojima TOMS nastoji ostaviti traga bilo provođenjem projekata, koji te promjene potiču, ili senzibiliziranjem javnosti za probleme osoba sa invaliditetom.

Također, važno je za naglasiti promjene koje su nastale na području međusektorske suradnje gdje se konačno uviđa situacija da bez sinergije društvenog, javnog i civilnog sektora senzibilizirano i pravedno društvo nije moguće.

Svakako smo dali doprinos osiguravanju jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom u procesu odgoja i obrazovanja, zapošljavanja, te u rehabilitaciji i socijalnoj zaštiti.

Zahvaljujući Udruzi stvoren je po prvi put model organizirane skrbi za djecu i mlade s teškoćama u razvoju u lokalnoj zajednici. Bilježimo neke male pomake i kad je riječ o zapošljavanju osoba s invaliditetom. Kroz naše projekte radimo na povećanju zapošljivosti osoba s invaliditetom ali i članova njihovih obitelji. Također radimo na osnaživanju osoba s invaliditetom za lakše društveno uključivanje i podizanju svijesti građanstva o potrebama, pravima i sposobnostima osoba s invaliditetom. ..

Udruga je postala mjesto zapošljavanja, mjesto za rehabilitaciju, stvarni pružatelj usluga asistencije u školstvu te usluga asistencije odraslim korisnicima, mjesto za educiranje stručnog osoblja i pružanje psihosocijalne pomoći itd.

Koji su vam sljedeći projekti i na čemu trenutno radite?

-Trenutno radimo na pripremi projektnog prijedloga u okviru poziva ZAŽELI. Radi se o projektu koji se financira iz Europskog socijalnog fonda. Opći cilj omogućiti pristup zapošljavanju i tržištu rada nezaposlenim ženama, prije svega ženama pripadnicama ranjivih skupina kao što su dugotrajno nezaposlene žene, žene starije od 50 godina, žene s invaliditetom, žrtve obiteljskog nasilja i sl. Ideja je da se žene koje su u najnepovoljnijem položaju na tržiću rada zaposle na aktivnostima pružanja pomoći u kući za starije osobe

kojima je potrebna pomoć u kućanstvu.

Sve žene koje budu zaposlene kroz projekt ZAŽELI imat će priliku pohađati program obrazovanja/osposobljavanja prema vlastitim preferencijama te steći javnu ispravu o obrazovanju/osposobljenosti. Ova aktivnost utjecat će na radnu aktivaciju žena te na povećanje njihove zapošljivosti i nakon završetka projekta.

Usluge pomoći u kući za krajnje korisnike koje uključuju pomoć u dostavi namirnica, pomoć u pripremi obroka, pomoć u čišćenju i održavanju čistoće stambenog prostora, briga o higijeni, pomoć u socijalnoj integraciji, pomoć u ostvarivanju.

0 -3

